

НОВІ ПІДХОДИ ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ЖЕСТОВОЇ МОВИ

Анотація

У статті розкрито організаційні умови надання освітніх ліцензійних послуг у сфері професійно-технічної освіти для перекладачів жестової мови на базі Навчально-відновлювального центру Українського товариства глухих.

Чітко висвітлено критерії до якісного перекладу з форм словесної мови на жестову мову та навпаки. Описано розробку навчальних матеріалів для оцінювання знань та умінь з жестової мови для перекладачів ЖМ.

Розкрито зміст робочих навчальних планів для професійної підготовки перекладачів жестової мови. Визначено перспективи вдосконалення практики перекладу жестової мови в обласних організаціях УТОГ.

Ключові слова: українська жестова мова, перекладач жестової мови, підготовка, ліцензія МОН, професійно-технічне навчання, підвищення кваліфікації, критерії оцінювання знань, переклад, Українське товариство глухих.

Постановка проблеми. Основним напрямком навчання на курсах підготовки перекладачів з 50-х років минулого століття є навчання калькованому жестовому мовленню (КЖм). Фактично до 2003 року викладання рідної жестової мови ніде в Україні не здійснювалося.

Тому на сьогодні вкрай актуальним є застосування методологічної основи навчання – навчання жестовій мові як рідної методом «занурення», не використовуючи засоби словесної мови. Дослідження А. Білозовського, Т. Давиденко, А. Комарової, В. Стоку, С. Супелла бен Багена, Р. Рассел показали, що за умови навчання лише ЖМ без звукового супроводу увага чуючих слухачів концентрується на власне жестових висловлюваннях. Майбутні перекладачі змушені стати активними учасниками педагогічного процесу, вони «приречені» на активне запам'ятовування смислового значення продемонстрованих жестових конструкцій. Безумовно, ефективність навчання граматиці жестової мови

критично падає, якщо одночасно з жестовими одиницями використовувати усне промовляння. Важливим є комунікативний принцип навчання, коли відтворюються не окремі жести, а фрази, і розвивається як монологічне, так і діалогічне мовлення.

В даній статті будуть розкриті наступні питання:

- причина і умови переходу на нову форму навчання перекладачів жестової мови;
- зміст чотирьохрівневої системи навчання слухачів курсів жестової мови;
- особливості критеріїв оцінювання знань з жестової мови перекладачів жестової мови;
- документи, що засвідчують правомірність виконання обов'язків перекладача жестової мови відповідно до ліцензії МОН України;
- перелік навчальних предметів для отримання професійно-технічної освіти.

Підготовка спеціалістів безпосередньо пов'язана з підвищенням статусу національної жестової мови, що дозволяє забезпечити державний підхід до формування якісної системи підготовки перекладачів жестової мови. Без цього глуха особа буде позбавлена основних громадянських прав людини – права на повноцінну освіту і відповідне працевлаштування, на вільний доступ до інформації, на захист своїх прав в правових інстанціях, на участь у житті суспільства, на збагачення своєї культури.

Розвиток якісних перекладацьких послуг належить до пріоритетних завдань УТОГ – від цього напряму залежать визнання нашої української жестової мови (УЖМ) і права глухого українця на законодавчому рівні.

У більшості країн цій суспільній сфері надають пріоритетного значення, крім того, слід також врахувати і цивілізаційні виклики, які мають пришвидшувати вивчення УЖМ на курсах професійної підготовки перекладачів жестової мови.

У системі УТОГ на сьогодні запроваджена чотирьохрівнева система підготовки перекладачів жестової мови:

перший рівень – початкова школа навчання в культзакладах УТОГ за програмами, затвердженими президіями обласних організацій УТОГ;

другий рівень – професійна підготовка перекладачів жестової мови в Навчально-відновлювальному центрі (НВЦ) УТОГ за програмами, затвердженими президією ЦП УТОГ;

третій рівень – професійна підготовка перекладачів жестової мови в НВЦ УТОГ згідно з ліцензією МОН України;

четвертий рівень – професійна підготовка старших перекладачів жестової мови в НВЦ УТОГ згідно з ліцензією МОН України.

Таким чином, відповідно до чотирирівневої системи розроблена схема підготовки перекладачів жестової мови в УТОГ за відповідними показниками:

- рівень підготовки;
- місце та організатори навчання;
- програма навчання;
- тривалість навчання (годин);
- кількість жестів, які вивчаються;
- хто зараховується на навчання;
- порядок зарахування на навчання;
- вимоги до викладачів жестової мови;
- межі застосування знань, отриманих після завершення навчання;
- відомості про посвідчення, яке видається перекладачу після завершення навчання;
- рівень професійної майстерності, який може бути встановлений перекладачу після закінчення навчання;
- термін переекспертизи перекладача з метою підтвердження рівня професійної майстерності.

Всі ці перераховані показники наведені в табл. 1, де фіксується освітній процес з вивчення УЖМ в УТОГ.

Враховуючи світовий досвід і нові інформаційні дані, ЦП УТОГ листом 10-01/21 від 12.04.2007 звернулось до Міністерства праці та соціальної політики України з проханням доповнити розділ 5 Класифікатора ДК 003: 2005 назвою професії «перекладач жестової мови» та затвердити відповідну кваліфікаційну характеристику. Державною установою «Науково-дослідний інститут соціально-трудова відносин» було запропоновано категорії «Старший перекладач жестової мови» і «Перекладач жестової мови» з певними кваліфікаційними вимогами.

Отже, завдяки зусиллям УТОГ була впроваджена нова посада «Перекладач жестової мови», яка знайшла своє відображення в Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників, випуск 80 «Соціальні послуги».

2009 р. був плідним для НВЦ УТОГ – розроблено низку документів щодо ліцензування на підготовку перекладачів жестової мови; опрацьовано принципово нові умови прийому на курси; проведено серйозну роботу щодо вдосконалення і повномасштабного запровадження рейтингової системи оцінювання результатів діяльності викладачів жестової мови, зокрема носіїв жестової мови; розроблено критерії

оцінювання знань з української жестової мови та дактилології перекладачів ЖМ.

Враховуючи багаторічний досвід УТОГ з питань первинної підготовки та подальшого підвищення кваліфікації перекладачів жестової мови, які на професійному рівні надавали і надають нечуючим громадянам України допомогу у спілкуванні з навколишнім оточенням, МОН України наказом від 09.07.2009 р. № 2673-Л надало підвідомчому УТОГ КП «НВЦ УТОГ» ліцензію на професійно-технічне навчання та підвищення у даному центрі за державною програмою кваліфікації перекладачів та старших перекладачів ЖМ глухих.

Тому були розроблені навчальні плани для професійно-технічного навчання кваліфікованих перекладачів ЖМ терміном на 4 міс. і 2 міс. підготовки, які містять код і назву професії, спеціальності за державним класифікатором професій ДК 003:2005, освітній рівень вступника до Центру, графік навчально-виробничого процесу, перелік обов'язкових навчальних предметів, кількість годин, відведених на них, загальний фонд навчального часу, форми, періодичність, терміни контролю знань, умінь і навичок слухачів, критерії їхньої кваліфікаційної атестації, вимоги до основних обов'язкових засобів навчання.

Таблиця 1.

Схема підготовки перекладачів жестової мови в Українському товаристві глухих

№	Рівень підготовки	Місце та організатори навчання	Програма навчання	Тривалість навчання (годин)	Кількість жестів, які вивчаються	Хто зараховується на навчання
1	2	3	4	5	6	7
1.Перший рівень - початкова підготовка в закладах культури УТОГ за програмами, затвердженими президіями обласних організацій УТОГ						
1	а) Дитяча школа (до 16 років)	Гуртки з вивчення жестової мови при культзакладах обласних організацій УТОГ	Дактильна азбука. Найуживаніші жести. Початкові навички перекладу за програмою, затвердженою обласною організацією УТОГ	1 рік (1-2 рази на тиждень)	72 год. – до 500 жестів	Усі бажаючі до 16 р.
2	б) Школа для дорослих (з 16 років)	Гуртки з вивчення жестової мови при культурних закладах обласних організацій УТОГ	Дактильна абетка. Найуживаніші жести. Початкові навички перекладу за програмою, затвердженою обл. організацією УТОГ	1 рік (1-2 рази на тиждень)	100 год. – до 800 жестів	Усі бажаючі з 16 р.

Продовження табл. 1.

№	Порядок зарахування на навчання	Вимоги до викладачів жестової мови	Межі застосування знань, отриманих після завершення навчання	Відомості про посвідчення, яке видається перекладачу після завершення навчання	Рівень професійної майстерності, який може бути встановлений перекладачу після закінчення навчання	Термін переатестації перекладача з метою підтвердження рівня професійної майстерності
1	8	9	10	11	12	13
<u>1. Перший рівень - початкова підготовка в закладах культури УТОГ за програмами, затвердженими президіями обласних організацій УТОГ</u>						
1	За наслідками співбесіди	Перекладачі-дактилологи першої чи вищої категорії та носії жестової мови з відповідною освітою та досвідом роботи	На побутово-му рівні	Посвідчення відповідної обласної організації УТОГ	Не встановлюється	За бажанням та потребою
2	За наслідками співбесіди	Перекладачі-дактилологи першої чи вищої категорії та носії жестової мови з відповідною освітою та досвідом роботи	На побутово-му рівні	Посвідчення відповідної обласної організації УТОГ	Не встановлюється	За бажанням та потребою

Продовження табл. 1.

1	2	3	4	5	6	7
2. Другий рівень - професійна підготовка перекладачів жестової мови на базі НВЦ УТОГ за програмами, затвердженими президією ЦП УТОГ						
3	а) Курси первинної підготовки перекладачів-дактилогів	а) Філіали Навчально-відновлювального центру УТОГ при обласних організаціях УТОГ	За програмою, затвердженою ЦП УТОГ	2 міс (8 год. в день) 440 год.	3000 жестів	Усі бажаючі
4	б) Курси підвищення кваліфікації перекладачів-дактилогів	б) НВЦ УТОГ	За програмою, затвердженою ЦП УТОГ	14 днів (8 год. в день) 120 год.	До 1200 жестів	Усі бажаючі, які закінчили курси первинної підготовки перекладачів

Продовження табл. 1.

1	8	9	10	11	12	13
2. <u>Другий рівень - професійна підготовка перекладачів жестової мови на базі НВЦ УТОГ за програмами, затвердженими президією ЦП УТОГ</u>						
3	За наслідками співбесіди	Перекладачі-дактилологи першої чи вищої категорії та носії жестової мови з відповідною освітою та досвідом роботи	У соціально-побутовій, медичній сфері обслуговування	Власне посвідчення Навчально-відновлювального центру УТОГ	Перекладач без категорії або перекладач другої категорії	Один раз на 3 роки
4	За наслідками співбесіди		У соціально-побутовій, медичній та правовій сфері обслуговування, на телебаченні, на заходах всеукраїнського рівня	Власне посвідчення Навчально-відновлювального центру УТОГ	Перекладач без категорії або перекладач другої категорії	Один раз на 3 роки

Продовження табл. 1.

1	2	3	4	5	6	7
<u>3. Третій рівень – професійна підготовка перекладачів жестової мови на базі НВЦ УТОГ згідно з ліцензією</u>						
<u>Міністерства освіти і науки України</u>						
5	Підготовка за державною ліцензією перекладачів жестової мови	НВЦ УТОГ	За державною програмою, затвердженою МОН України	4 міс (5 разів на тиждень по 6 год.) 561 год.	до 3000 жестів	Перекладачі другої категорії
<u>4. Четвертий рівень – професійна підготовка старших перекладачів жестової мови згідно з ліцензією</u>						
<u>Міністерства освіти і науки України</u>						
6	Підготовка за державною ліцензією старших перекладачів жестової мови	НВЦ УТОГ	За державною програмою, затвердженою МОН України	37 днів (5 разів на тиждень по 6 год.) 120 год.	до 1500 жестів	Перекладачі першої категорії

Продовження табл. 1.

1	8	9	10	11	12	13
1. Третій рівень – професійна підготовка перекладачів жестової мови на базі НВЦ УТОГ						
2. згідно з ліцензією МОН України						
5	Рекомендації обласних організацій УТОГ	Перекладачі-дактилологи вищої категорії та носії жестової мови з відповідною освітою та досвідом роботи	У соціально-побутовій, медичній сфері обслуговування	Свідоцтво державного зразка Навчально-відновлювального центру УТОГ	Перекладач жестової мови	Один раз на 3 р.
1. Четвертий рівень – професійна підготовка старших перекладачів жестової мови						
2. згідно з ліцензією МОН України						
6	Рекомендації обласних організацій УТОГ та погодження з ЦП УТОГ	Перекладачі-дактилологи вищої категорії та носії жестової мови з відповідною освітою та досвідом роботи	У соціально-побутовій, медичній та правовій сфері обслуговування, на телебаченні, на заходах всеукраїнського рівня	Свідоцтво державного зразка НВЦ УТОГ	Старший перекладач жестової мови	Один раз на 3 р.

В табл. 2 і 3 вказується кількість годин на вивчення певного предмету.

Таблиця 2.

Підготовка перекладачів жестової мови

п/п	Структура змісту і навчальні предмети професійно-технічної освіти	Кількість годин					
		Всього	3 них ЛПР	Кількість			
				4	1	1	1
1.	<i>Загальнопрофесійна підготовка</i>	16					
1.1.	Основи ринкової економіки	8		2			
1.2.	Основи правових знань	8		2			
2.	<i>Професійно-теоретична підготовка</i>	40					
2.3.	Удосконалення жестової мови та дактилології дактилювання	32		8			
2.4.	Охорона праці	8		2			
3.	<i>Професійно-практична підготовка</i>	132					
3.1.	Виробниче навчання	102		18	30		
3.2.	Виробнича практика	30				30	
	Консультації	10					10
	Кваліфікаційна атестація	7					7
	Всього	205	-	32	30	30	17

Знання основ медичних, педагогічних, психологічних, соціологічних, історичних, правових та інших дисциплін сприяє кращому знанню і розумінню перекладачами жестової мови психології осіб, які мають порушення слуху і мови, кращому розумінню фізіологічних і психологічних особливостей глухих і слабочуючих, установленню з ними комунікативних зв'язків для успішного вирішення їхніх соціальних проблем.

Основу навчальних занять складають лекції, мета яких – дати струнку систему наукових знань. Вони повинні проводитися на високому концептуально-теоретичному рівні, розкривати складніші питання курсу в тісному зв'язку з практикою майбутньої діяльності перекладача жестової мови.

Як вже зазначалось вище, останнім часом ставлення до жестової мови набуває нового змісту і це відбивається на системі підготовки перекладачів жестової мови.

Підготовка старших перекладачів жестової мови

№ п/п	Структура змісту і навчальні предмети професійно-технічної освіти	Кількість годин						
		Всього	З них ЛПР	Кількість тижнів				
				6	5	1	4	2
1.	Загальнопрофесійна підготовка	20						
1.1.	Основи галузевої економіки і підприємництва	10		2				
1.2.	Основи правових знань	10		2				
2.	Професійно-теоретична	196						
2.1.	Особливості навчання та виховання осіб з порушенням слуху	56	6	4				
2.2.	Лінгвістика жестової мови та	58	6	4	2			
2.3.	Жестова мова	72	6	4	16			
2.4.	Охорона праці	10		2				
3.	Професійно-практична	324						
3.1.	Виробниче навчання	264	12	12	12	30		
3.2.	Виробнича практика	60					30	
	Консультації	14						14
	Кваліфікаційна атестація	7						7
	Всього	561		30	30	30	30	21

Якщо раніше під час зворотнього перекладу не здійснювався аналіз лексичних, фразеологічних, синтаксичних, акцентуальних та інших похибок, то наразі під час іспитів надається перевага знанням власне з володіння українською жестовою мовою. Контроль усіх умінь мовленнєвої діяльності є невід'ємною складовою системи навчання, що безпосередньо впливає на ефективність процесу навчання. Результати оцінювання вмінь і навичок перекладачів демонструють якість і повноту досягнення цілей на кожному етапі вивчення жестової мови (поточний, проміжний, підсумковий контроль).

У зв'язку з цим були розроблені вперше на теренах України критерії оцінювання знань з жестової мови та дактилології перекладачів жестової мови, які пройшли навчання в КП «НВЦ УТОГ» згідно з ліцензією МОН України. Ці критерії були затверджені постановою президії ЦП УТОГ від 23.09.2009 р. № 56-к.

Означені базові вимоги до оцінювання знань жестової мови представлені у вигляді таблиці (*табл. 4*). До основних десяти предметів подано змістові фахові вимоги до перекладача ЖМ.

Оцінювання знань перекладачів жестової мови з навчальних дисциплін, формою підсумкового контролю яких є іспит, здійснюється на основі результатів поточного, проміжного і підсумкового контролю знань (іспиту). На іспит виносяться ключові питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань тощо.

Результати іспиту оцінюються в межах від 1 до 12 балів (включно) і заносяться до спеціально розробленої Картки атестації (*табл. 5*).

В кінці 2009 *р.* перша група перекладачів жестової мови у кількості 30 осіб завершила навчання, слідом за нею у квітні 2010 *р.* – друга група у кількості 26 чоловік.

Всі перекладачі після закінчення навчання отримали свідоцтво державного зразка.

Таким чином, відбуваються певні позитивні зрушення щодо розвитку та вдосконалення перекладацької діяльності в країні, формування нового погляду на зміст професії перекладача ЖМ.

З метою підвищення престижності цієї вкрай важливої для нечуючих осіб професії, відповідно до рішення президії ЦП УТОГ, в УТОГ 20 травня щороку відзначають професійне свято – «День перекладача жестової мови».

Таблиця 4.

**Критерії оцінювання знань з жестової мови та дактилології
перекладачів жестової мови, які пройшли навчання
в КП «Навчально-відновлювальний центр УТОГ»
згідно з ліцензією МОН України від 03.09.2009 р. серія АВ № 482564**

№ п.п.	Назва предмету	Критерії оцінювання знань:			
		Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
1	2	3	4	5	6
1.	Обсяг словникового запасу жестової мови	Високоякісний і повністю зрозумілий для членів комісії чи контрольної групи нечуючих переклад на жестову мову, запропонованого контрольного тексту з використанням перекладачем при перекладі максимальної кількості жестових знаків і мінімальному обсязі дактилювання	Якісний і майже повністю зрозумілий для членів комісії чи контрольної групи нечуючих переклад на жестову мову, запропонованого контрольного тексту з використанням перекладачем при перекладі близької до максимальної кількості жестових знаків при незначному обсязі дактилювання	Не дуже зрозумілий для членів комісії чи контрольної групи нечуючих переклад на жестову мову, запропонованого контрольного тексту з недостатнім використанням перекладачем жестових знаків при значному обсязі дактилювання	Не зрозумілий чи погано зрозумілий для членів комісії чи контрольної групи нечуючих переклад на жестову мову запропонованого контрольного тексту

Продовження табл. 4.

1	2	3	4	5	6
2.	Прямий переклад з усного мовлення на жестову мову	Якісний прямий жестовий переклад контрольного тексту, вдало підбрані жестові еквіваленти слів при кількості не більше 2-х помилок	Достатньо точний прямий жестовий переклад контрольного тексту, але не дуже вдало підбрані жестові еквіваленти деяких слів, допущено від 3 до 5 помилок	Не повністю задовільний прямий жестовий переклад контрольного тексту, жестові еквіваленти окремих слів підбрані невдало, допущено від 5 до 10 помилок	Жестовий переклад контрольного тексту незадовільний, допущено 10 і більше помилок, має місце неспроможність підібрати жестові еквіваленти до багатьох слів
3.	Зворотній переклад з жестової мови на усне мовлення	Якісний зворотній переклад ЖМ, вдало підбрані словесні еквіваленти жестів, допущено не більше 1-2 помилок	Достатньо точний зворотній переклад, але не зовсім вдало підбрані словесні еквіваленти окремих жестів, допущено від 3 до 5 помилок	Не повністю задовільний зворотній переклад, допущено від 6 до 10 помилок, багато словесних еквівалентів жестів підбрані невдало	Зворотній переклад незадовільний, допущено більше ніж 10 помилок, має місце неспроможність підібрати словесні еквіваленти жестам

Продовження табл. 4.

1	2	3	4	5	6
4.	Дактилологія	Якісна техніка дактилювання, чіткі дактилеми, що легко читаються і повністю відповідають артикуляції	Досить якісна техніка дактилювання, але не всі дактилеми легко читаються	Не повністю задовільна техніка дактилювання, нечіткі дактилеми, є помилки при показі окремих дактилем	Техніка дактилювання неякісна, дактилеми читаються погано, є численні помилки у показі дактилем
5.	Артикуляція	Артикуляція дуже чітка, повністю зрозуміла і правильна, без порушень рухів губ, язика чи щелеп	Артикуляція чітка і зрозуміла, але є дрібні порушення рухів губ, язика чи щелеп	Артикуляція не завжди чітка і не повністю зрозуміла, не завжди відповідає жестам, є незначні порушення рухів губ, язика чи щелеп	Артикуляція нечітка і незрозуміла, не відповідає жестам, є значні порушення рухів губ, язика чи щелеп.

Продовження табл. 4.

1	2	3	4	5	6
6.	Виразність обличчя та емоційна виразність перекладу	Точна передача емоцій і почуття на обличчі; вміння мобілізуватись у складних ситуаціях у процесі перекладу.	Відповідна передача емоцій і почуття на обличчі, вміння поводити себе, але є невпевненість у процесі перекладу.	Обличчя маловиразне, невпевненість у процесі перекладу; переклад неемоційний.	Обличчя не відповідає вимогам емоційної виразності жестового перекладу
7.	Сценічна майстерність жестового перекладу та зовнішні дані перекладача.	Плавні, пластичні і чіткі жести, які добре читаються на відстані; правильна постава рук і тулуба; приємні риси обличчя; естетичний вид пальців; впевненість у собі	Плавні, пластичні і чіткі жести; правильна постава рук і тулуба; виразне обличчя; естетичний вид пальців;	Жести нечіткі і погано читаються на відстані, є зауваження до постави рук, тулуба і виду пальців;	Жести , постава рук і тулуба, вид пальців не відповідають вимогам сценічної майстерності

Продовження табл. 4.

1	2	3	4	5	6
8.	Правила перекладу	Вичерпне засвоєння правил перекладу та вільне застосування на практиці	Добре володіння правилами перекладу та застосування на практиці без суттєвих труднощів	Є певні прогалини у теоретичних знаннях та у застосуванні правил перекладу на практиці	Є серйозні прогалини у теоретичних знаннях та застосуванні правил перекладу на практиці
9.	Етика перекладача	Вичерпне засвоєння знань у дотриманні правил й вимог, викладених у Кодексі професійної етики перекладача жестової мови	Неповне знання у дотриманні правил Кодексу професійної етики перекладача	Недостатнє знання та наявність незначних відхилень у дотриманні правил Кодексу професійної етики перекладача	Недостатнє знання та наявність значних відхилень у дотриманні правил Кодексу професійної етики перекладача, непридатність до роботи перекладачем
10	Правила перекладу	Вичерпне засвоєння правил перекладу та вільне застосування на практиці	Добре володіння правилами перекладу та застосування на практиці без суттєвих труднощів	Є певні прогалини у теоретичних знаннях та у застосуванні правил перекладу на практиці	Є серйозні прогалини у теоретичних знаннях та застосуванні правил перекладу на практиці

В поточному році вперше проводився І Всеукраїнський конкурс юних перекладачів, приурочений до святкування Дня перекладачів жестової мови. З різних регіонів України до м. Києва приїхали 15 учасників. Але незважаючи на юний вік, їх чекали досить серйозні конкурсні випробування. Усі без винятку діти успішно продемонстрували свої знання і вміння у володінні УЖМ (фото 1)

Фото 1. Учасники І Всеукраїнського конкурсу юних перекладачів ЖМ

Таблиця 5.

КАРТКА АТЕСТАЦІЇ
перекладачів жестової мови,
які пройшли навчання в КП «НВЦ УТОГ»
за програмою, передбаченою ліцензією МОН України
 Дата атестації _____ . _____ . 20____ р.

Прізвище, ім'я та по-батькові перекладача	Рік народження											
	число	місяць	рік									
Назва предметів та їх розділів	Кількість виставлених балів за 12-бальною системою:											
	Відмінно			Добре			Задовільно			Незадовільно		
1. Українське товариство глухих як громадська організація інвалідів зі слуху	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Назва предметів та їх розділів	Кількість виставлених балів за 12-бальною системою:											
	Відмінно			Добре			Задовільно			Незадовільно		
2. Жестова мова та дактилологія:	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
2.1 Обсяг словникового запасу жестової мови	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
2.2 Техніка прямого перекладу зі словесного мовлення на жестову мову (кальковане жестове мовлення)	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
2.3 Техніка зворотнього перекладу з жестової мови (із калькованого жестового мовлення) на словесне мовлення	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
2.4 Техніка дактилювання	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
2.5 Техніка артикуляції	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
2.6 Виразність обличчя та емоційна виразність перекладу	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
2.7 Сценічна майстерність жестового перекладу та зовнішні дані перекладача	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
3. Етичні принципи перекладача:	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
3.1 Правила перекладу	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
3.2 Етика перекладача	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Крім того, УТОГ надало пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України про права інвалідів», а саме:

- Українська жестова мова визнається офіційною мовою України й користується захистом держави.
- Органи законодавчої, виконавчої і судової влади України гарантують:

а) проведення науково-обумовленої мовної політики, яка спрямована на збереження, розвиток і вивчення УЖМ на території України;

б) цільове бюджетне та інше фінансове забезпечення програм збереження і розвитку УЖМ;

в) відповідальність за порушення дійсного законодавства України у сфері надання послуг жестової мови особам із порушеннями слуху.

Держава:

а) створює службу перекладу української жестової мови і забезпечує її функціонування;

б) забезпечує підготовку у складі органів соціального захисту, правоохоронних органів, пожежної охорони, служб рятування, медичних та інших установ достатньої кількості співробітників, які володіють мінімально необхідними навичками спілкування українською жестовою мовою;

в) гарантує надання послуг перекладачів жестової мови громадянам України, які мають порушення слуху і користуються українською жестовою мовою.

Крок за кроком УТОГ спільно з лабораторією жестової мови Інституту спеціальної педагогіки НАПН України прикладає зусилля до визнання офіційного статусу жестової мови і, відповідно, підвищення престижу професії перекладача ЖМ.

Насамкінець підкреслимо, що перехід на нову форму навчання перекладачів жестової мови був зумовлений потребами часу та новим гуманістичним ставленням українського суспільства до визнання української жестової мови як рідної, що засвідчує її введення як основного предмету до курсів поруч з вивченням калькованого жестового мовлення. І у зв'язку з цим, були розроблені і введені у навчальну програму різні предмети для якісного опанування ЖМ, історії глухोї спільноти та особливостей культури глухих.

Новизною в Україні стає той очевидний факт, що досконале оволодіння жестовою мовою відбувається на основі чотирьохрівневої системи навчання для отримання фаху перекладача ЖМ.

Відповідно до вимог ліцензії МОН України введені нові критерії оцінювання знань з ЖМ слухачами курсів жестової мови, які надають можливість об'єктивно присвоювати відповідну категорію певному перекладачеві жестової мови. І по проходженню певного етапу навчання слухач отримує відповідний документ, що засвідчує правомірність виконання обов'язків перекладача жестової мови відповідно до ліцензії МОН України. Зазначений документ державного зразка є першим офіційним документом про набуття фаху перекладача ЖМ.

ЛІТЕРАТУРА

1. История ВОГ. Т.2: [Сост.В. А. Паленный]. – М.: Загрей, 2010. – 544 с.
2. Жестова мова й сучасність / (збірник наукових праць / гол.ред. В. В. Засенко – Київ: Центродрук, 2009. – Вип. 4. – 349 с.
3. Постанова президії ЦП УТОГ «Про подальше удосконалення діючої в Українському товаристві глухих системи підготовки та підвищення кваліфікації перекладачів жестової мови» від 23 вересня 2009 року за № 56-к. – С. 9.
4. Постанова президії ЦП УТОГ «Про чотириохривневу систему підготовки в Українському товаристві глухих перекладачів жестової мови та критерії визначення рівня кваліфікації перекладачів» від 21 квітня 2010 р. № 113-б/2010. – С. 13.
5. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / (наук. ред. докт. пед. наук., проф. С. Ю. Ніколаєва). – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

Аннотация

В статье раскрыты организационные условия предоставления образовательных услуг в сфере профессионально-технического образования для переводчиков жестового языка на базе КП «Учебно-восстановительный центр» Украинского общества глухих согласно лицензии Министерства образования и науки Украины.

Четко освещены критерии по вопросам качественного перевода (из устной речи на жестовый язык и наоборот), которые имеют весомое влияние на разработку учебных материалов для оценивания знаний по жестовому языку переводчиков ЖЯ.

Раскрыто содержание рабочих учебных планов для профессиональной подготовки переводчиков жестового языка. Определены перспективы совершенствования практики перевода жестового языка в Украинском обществе глухих.

Ключевые слова: украинский жестовый язык, переводчик жестового языка, схема подготовки, лицензия МОН, профессионально-техническое образование, повышение квалификации, критерии оценивания знаний, обратный перевод, Украинское общество глухих.

Summary

The article deals with institutional arrangements to provide educational services in vocational education and training for sign language interpreters on the basis of manual "Educational Rehabilitation Centre" Ukrainian Society of the Deaf under license from the Ministry of Education and Science.

Clearly highlights the criteria for the quality of the translation (of the speech to sign language and vice versa), which have an important influence on

the development of teaching material for evaluating knowledge of sign language interpreters.

At the article is disclosed the contents of working curricula for the training of sign language interpreters. The prospects of improving the practice of translation of sign language in the Ukrainian Society of the Deaf.

Keywords: Ukrainian sign language, sign language interpreters, circuit training, license MON, vocational education, training, criteria for assessing knowledge, translation, Ukrainian Society of the Deaf.